

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

PREȚUL INSERȚIUNILOR:

Un cm² 60 bani pentru o dată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA

se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:

Pe un an: 25 lei
Cont nr. 45.10.4.09.2

1 DECEMBRIE 1918-1975

Telegramă

Domnului Nicolae Ceaușescu

Președintele Republicii Socialiste România

An de an poporul român sărbătorește cu în-suflețire, la 1 decembrie, aniversarea unirii Transilvaniei cu Patria-mamă, eveniment de o importanță deosebită în istoria și în viața noastră națională și cea de stat.

Acest eveniment a marcat încheierea și desăvârșirea procesului de formare a statului național unitar român; s-a împlinit previziunea marelui Bălcescu care scria: „Cred că va veni ziua fericită, ziua izbîndirii... atunci toți românii vor fi una și liberi și frați”...

Această năzuință a făuririi unui stat național unitar era „aspirația seculară a poporului român”, era „necesitatea logică a dezvoltării societății românești”, „era o cauză înălțătoare pentru care au luptat nenumărate generații de înaintași” — preciza într-o cuvîntare Președintele Republicii Socialiste România, Dl. Nicolae Ceaușescu.

Intr-adevăr, de-a lungul istoriei sale zbuciumate, poporul român a avut neîncetat conștiința unității de neam, de limbă, de cultură și de credință.

Unitatea poporului român a dăinuit în tot timpul istoriei sale. Zămislit pe pămîntul Daciei din două popoare viteze și cu calități deosebite, dacii și romanii, poporul român a rămas și a trăit neconținut pe aceste meleaguri apărînd cu vitejie roadele muncii sale și păstrînd cu sfințenie rînduiețile strămoșești.

Carpații n-au fost niciodată un zid despărțitor între români. Dimpotrivă, ei erau ca o imensă coloană vertebrală și un puternic zid ocrotitor în timpuri de răstribite pentru poporul de pe ambele lor versante. De Carpați este legată capodopera creației populare românești Miorița, în care, între alte idei, apare și simbolul unității poporului român în întîlnirea ciobanilor din Moldova și Transilvania. De Carpați sînt legate și manifestările folclorice străvechi ale „nedeilor”, la care se adunau românii din cele trei provincii.

De o parte și de alta a Carpaților se găsesc adăpostite mănăstiri, străvechi monumente istorice, în care se osteneau călugării de pe toate meleagurile românești, contribuînd, prin manuscrisele, miniaturile, picturile și alte creații de artă, la întărirea unității spirituale a poporului român.

De o parte și de alta a Carpaților, majoritatea bisericilor aveau brumul Sf. Treime, care, în concepția slujitorilor bisericești și a credincioșilor, simboliza unitatea dintre cele trei țări românești, ca și unitatea dintre mitropoliile și episcopiiile din cele trei „Țări” românești, care întrețineau legături permanente între ele, atît din punct de vedere canonic cît și sub raportul schimbului de cărți și obiecte de cult.

Învățatul Filip Moldoveanu tipărea în secolul al XVI-lea la Sibiu cărți pentru toți românii, iar unele dintre acestea aveau pe ele și stema Moldovei.

Mai tîrziu, la 1640—41 s-a tipărit la Govora Pravila Mică în două ediții, una pentru Țara Românească, iar alta pentru Transilvania, la cererea mitropolitului Ghenadie al Bălgradului.

Multe cărți bisericești tipărite la Rîmnic, Tîrgoviște, București, Buzău, Iași, Neamț etc., au fost aduse mereu pe meleagurile Transilvaniei de călugări, de ciobani, de nenumărați „badea Cîrșan”, care pe cărările și trecătorile tainice ale Carpaților duceau și aduceau cartea românească și, în același timp, nădejdea de mai bine, hrînind și întărind poporul cu dragostea față de legea strămoșească și cu încrederea în puterea unității naționale.

(Continuare în pag. 2)

Cu prilejul sărbătoririi a 90 de ani de la declararea autocefaliei Bisericii Ortodoxe Române și a 50 de ani de la ridicarea sa la rangul de patriarhie, la care am fost onorați de prezența conducătorilor cultelor din țară noastră, de întîistătători și ierarhi ai Bisericilor ortodoxe surori, de delegați ai unor Biserici și organizații religioase creștine, noi, membrii Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, întruniți în ședință festivă, exprimăm Domniei Voastre, iubit conducător al poporului român, sentimente de înaltă stimă, respectuoase omagii și profund devotament.

Aceste mari evenimente bisericești au urmat firesc actelor istorice de cucerire a independenței de stat a României în 1877 și a desăvîrșirii statului național unitar român de la 1 decembrie 1918.

În numele clerului și credincioșilor Bisericii noastre vă adresăm adîncă noastră satisfacție și recunoștință pentru largă înțelegere și binevoitorul sprijin pe care conducerea statului nostru le-a arătat prin aprobarea, cu prilejul aniversărilor de

astăzi, a ridicării episcopiei Dunării de Jos la rangul de arhiepiscopie cu titlul de Arhiepiscopia Tomisului și Dunării de Jos, precum și a refacerii vechii eparhii ortodoxe de Alba Iulia, fosta mitropolie consolidată de Mihai Viteazul, cu un trecut important în viața țării și a Bisericii noastre.

Vă asigurăm, mult stimat Domnule Președinte, că noi toți, ierarhii, preoții și credincioșii Bisericii Ortodoxe Române, nu vom înceta să ne identificăm cu năzuințele poporului român și să sprijinim strădaniile sale pentru zidirea României noi mereu mai prospere și pentru apărarea suveranității și independenței sale.

Din toată inima urăm Domniei Voastre ani mulți de viață în sănătate deplină și putere de muncă pentru încununarea cu noi izbîndi a eforturilor ce depuneți în scopul întăririi patriei noastre, fericirii poporului român și sprijinirii păcii și înfrățirii între toate popoarele.

Președintele Sfîntului Sinod

JUSTINIAN

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

Festivitățile semicentenarului Patriarhiei Române și împlinirii a 90 ani de la recunoașterea autocefaliei Bisericii Ortodoxe Române

Între 1—4 noiembrie 1975, Biserica Ortodoxă Română a sărbătorit importante evenimente și anume: Semicentenarul Patriarhiei Române (1925—1975) și împlinirea a 90 de ani de la recunoașterea autocefaliei Bisericii noastre (1885—1975). Amintim faptul că în 1885, după ce țara noastră își dobîndise independența la 9 mai 1877, patriarhul ecumenic Ioachim al IV-lea și Sinodul Patriarhiei Ecumenice au emis Tomosul de autocefalie al Bisericii Ortodoxe Române, prin care aceasta „se recunoștea neatîrnată și autocefală”, administrîndu-se de propriul și Sfîntul său Sinod și „nerecunoșcînd în propria sa administrație internă nici o altă autoritate bisericească, fără numai pe capul Bisericii celei una, sobornicească și apostolească, pe Mîntuitorul Dumnezeu-omul”... (Act sinodal de aniversare). Ca urmare firească a autocefaliei a fost și ridicarea Bisericii noastre la rangul de Patriarhie, împlinită după actul istoric din 1 decembrie 1918 — desăvîrșirea statului național unitar român. În ședința din 4 februarie 1925, Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a hotărît „înființarea în Țara Românească, pentru Biserica Ortodoxă autocefală Română, demnității de Patriarh” și ridicarea mitropolitului Țării Românești, dr. Miron Cristea, la rangul de patriarh. Patriarhul Ecumenic Vasile, la 30 iulie 1925, a emis Tomosul respectiv, citit în catedrala patriarhală din București la 27 septembrie 1925, unde, la 1 noiembrie 1925, a avut loc instalarea primului patriarh al Bisericii noastre.

Întrucît în acest an s-au împlinit 1650 ani de la Sinodul I ecumenic (Niceea 325), la care a participat și episcopul de Tomis (Constanța), Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în ședința din 16 octombrie 1975, a hotărît reînființarea Arhiepiscopiei Tomisului prin ridicarea Episcopiei Dunării de Jos la rang de arhiepiscopie, cu titu-

latura: „Arhiepiscopia Tomisului și Dunării de Jos”, cu reședința pentru arhiepiscop la Galați și pentru nou înființatul post de Episcop-vicar la Constanța.

P. S. Episcop Dr. Antim Nica al Dunării de Jos a fost ridicat la rang de Arhiepiscop, iar P. Cuv. arhim. Epifanie Norocel, starețul Mănăstirii Neamț, a fost ales Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Tomisului și Dunării de Jos și ridicat la treapta de arhieru, cu titlul „Tomitanul”.

De asemenea, tot în acest an Biserica noastră și poporul român au sărbătorit 375 ani de la unirea celor trei țări românești, împlinită în 1600 de Mihai Viteazul și 2000 ani de atestare documentară a orașului Alba Iulia (vechiul Apulum), care a fost capitală a Transilvaniei și focar de cultură și unitate, reședință mitropolitană unde, în a doua jumătate a sec. XVI, și-a avut sediul „Mitropolia Ortodoxă a Țării Ardealului”.

Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, tot în ședința din 16 octombrie, a hotărît reînființarea Episcopiei de Alba Iulia, cu reședința în acest oraș și în dependență canonică de Mitropolia Ardealului.

Aceste patru evenimente importante bisericești au fost sărbătorite cu un fast deosebit, prin grija Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian și a Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

Cu acest prilej a fost trimisă o telegramă omagială Domnului Nicolae Ceaușescu, Președintele Republicii Socialiste România.

La festivitățile care au avut loc la București au luat parte membrii Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, inclusiv cei aflați peste hotare, apoi invitați străini, reprezentînd: Patriarhia Ecumenică, Patriarhia Alexandriei, Patriarhia Antiohiei, Patriarhia Ierusalimului, Biserica Ortodoxă Rusă

(Continuare în pag. 3)

1 Decembrie 1918—1975

(Urmare din pag. 1)

Această unitate s-a înfăptuit pentru scurt timp, sub Mihai Viteazul (1600—1601) care, prin eroismul, înțelepciunea și maturitatea unei conștiințe politice statale, a unit țările românești într-un singur stat, devenind domn al Țării Românești, Moldovei și Transilvaniei.

Biserica a fost, în tot cursul istoriei, alături de popor. Ea a sprijinit această luptă, prin faptul că era unul dintre factorii unității. Toate slujbele se săvârșeau în limba română. Toți românii erau fii ai aceleiași Biserici, cu aceeași lege strămoșească. Biserica sprijinea cultura poporului și lupta acestuia pentru libertate.

La răscoala lui Horia, Cloșca și Crișan, la revoluția din 1848, în toate țările române, iau parte și clericii alături de popor.

Ca rezultat al luptei poporului, se înfăptuiește unirea Principatelor din anul 1859, un act istoric de o importanță uriașă în procesul de formare a statului român. Și acestui act i s-a alăturat Biserica cu tot sprijinul său.

Ca urmare a destrămării imperiului habsburgic, la sfârșitul primului război mondial, s-a intensificat și mai mult lupta poporului român pentru unirea Transilvaniei cu România.

O puternică emigrație românească, sub îndrumarea unui Consiliu Național, cu centrul la Paris, era formată din reprezentanți ai tuturor provinciilor românești, simbolizând apropierea desăvârșirii unirii statale.

Biserica sprijinea și ea, cu toată puterea, avântul popular pentru realizarea Unirii.

Prin dorința unanimă a poporului a fost convocată Marea Adunare populară la Alba Iulia, pe Cimpul lui Horia, la 1 decembrie 1918, la care au luat parte 1228 de deputați din toate județele Transilvaniei, între ei fiind și clerici și peste 100.000 de oameni veniți aproape din toate satele transilvănene.

Adunarea a proclamat solemn „unirea Transilvaniei cu Patria-Mamă și a tuturor românilor într-un singur stat național liber”. Proclamația mai prevedea libertăți democratice ca: libertatea religioasă pentru toate cultele, libertatea presei, respectarea drepturilor naționalităților conlocuitoare, reforma agrară, vot universal, asigurarea dreptului la muncă ș.a., hotărâri care dovedesc o maturitate politică progresistă și umanitară.

Proclamarea unirii a pecetluit un drept național de primă importanță din viața poporului: făurirea unității de stat. După cum glăsuiește un document elaborat în 1968 de Conducerea Patriei noastre: „Unirea Transilvaniei cu România, piatră de hotar în istoria poporului nostru, a creat cadrul statal al dezvoltării României moderne, a avut o înfruntare pozitivă asupra întregii evoluții economice, politice și sociale a țării noastre.”

Poporul — forța care făurește istoria — este cel ce a luptat și a înfăptuit și unirea din 1918. În acest sens, sînt demne de amintit cuvintele Președintelui Republicii Socialiste România, Domnul Nicolae Ceaușescu: „Nimeni, în afară de popor, nu poate pretinde că a înfăptuit unirea. Analiza desfășurării evenimentelor demonstrează elocvent că formarea statului național unitar român nu este rezultatul unei înțelegeri încheiate la masa tratativelor, ci rodul luptei întregului popor, însușit de năzuința seculară a unității, de hotărîrea de a împlini visul pentru care au luptat și s-au jertfit atîtea generații de înaintași”...

Evocarea evenimentelor unui trecut glorios are puterea de a lumina și întări forțele prezentului, conturînd într-o anumită măsură și perspectivele viitorului.

T.

Despre Arhiepiscopia Tomisului

La 16 octombrie 1975, Sfîntul Sinod al Patriarhiei Române a hotărît „reînființarea Arhiepiscopiei Tomisului”, de la Constanța, ca o reînno-dare a adevărului istoric vechi, că în acea parte a țării, în marea cetate dobrogeană, din străvechi timpuri ale Creștinismului la geto-dacii, care se romanizau, existase un centru episcopal la Tomis.

Creștinismul a pătruns în acea regiune a Sciției Minor, numită apoi în sec. XIV Dobrogea, prin însuși Sf. Apostol Andrei, fratele Sf. Apostol Petru, deci după a doua jumătate a secolului I după Hristos, după cum mărturisează istoricul bisericesc Eusebiu din Cesareea, biograful împăratului Constantin cel Mare, care se întitula și „restitutor Daciaurum”.

Despre bogăția acestui Creștinism ortodox din Sciția Mică-dobrogeană stau mărturie aproape 70 de inscripții creștine din secolele IV pînă VI, în limba latină și greacă; proveneau mai ales de la Tomis și apoi de la Callatis (Mangalia), Histria (la vest de Lacul Razelm), Axioopolis (Cerna Vodă), Tropaeum Traiani (Adamclisi), apoi la Nord, de la Dinogetia și Garvăn, din fața Galațiului. Din aceeași vreme datează și ruinele de azi ale bisericilor de altă dată, descoperite pînă acum în număr de peste 30, de la Tomis, Tropaeum Traiani, Histria, Troesmis (Iglița), Axioopolis, Arganum (Dolojman), Noviodunum (Isaccea), Callatis, Enisala (la vest de lacul Razelm) și altele.

Avînd legături cu Răsăritul creștin al „latinătății orientale”, și mai tîrziu numită „latinitatea bizantină”, pe baza activității aceluiași Sf. Apostol Andrei și ca ctitor al Bisericii din Bizanț (Constantinopol), a fost ridicată la Tomis, centrul principal regional administrativ, și o așezare episcopală, ca Eparhie proprie. Primul episcop cunoscut este Efrem, încununat ca martir în ziua de 7 martie 304. Numărul martirilor creștini dintre localnici, din acea vreme, este însemnat, ca dovadă despre puterea creștinismului printre localnicii romanizați.

După Efrem a urmat un șir neîntrerupt de vlădici tomitani, din care și-au dobîndit renume un Vetranon, pe la anul 369, apoi Gherontie, care a participat la sinodul al II-lea ecumenic de la Constantinopol, din anul 381; apoi Teotim I, care a luat apărarea Sf. Ioan Gură de Aur, arhiepiscop al Constantinopolului, la sinoadele din acea cetate, din anii 400 și 403, alături de Sf. Ioan Cassian, alt dobrogean ajuns mare teolog în Apus mai tîrziu; episcopul Timotei a participat la sinodul al III-lea ecumenic de la Efes, din anul 431; episcopul Alexandru a fost prezent la sinodul „ortodoxiei” de la Chalcedon, al IV-lea ecumenic, din 451, și ulterior episcopul Paternus a fost la Constantinopol, în anul 520, la un sinod local, fiind acum numit „mitropolit al provinciei Sciția”, fapt care dovedește că a avut în jurisdicția sa și unii episcopi sufragani. Ultimul vlădică al Tomisului, pomenit documentar, Valentinian, teolog învățat, alături de dobrogeanul Dionisie cel Mic (Exiguus) care la Roma a inaugurat „era creștină” pe la anul 540, era amintit în actele sinodului al V-lea ecumenic de la Constan-

tinopol, din anul 553. Mai sînt pomeniți, în liste episcopale, încă și alți episcopi sau arhiepiscopi de Tomis, pentru anii 650 și 821, dar numele lor nu este indicat. Din același secol, al IX-lea, mai datează și așezarea mănăstirească săpată în muntele de calcar de la Basarabi-Murfatlar, la răsărit de Medgidia, ca dovadă că și pe această linie monahicească Ortodoxia era prezentă în acea regiune.

Migrația popoarelor a provocat și în această regiune tulburarea vieții sociale și creștine a localnicilor, migratorii nefiind de aceeași religie, deci arătîndu-și intoleranța față de locașurile de închinare ortodoxe. Localnicii aparțineau deja, în sec. al IX-lea, comunității românești din „cultura Bucov-Dridu”, care cuprindea toate regiunile carpato-dunărene, inclusiv voievodatele lui Gelu Blahul și Menumurut din nord-vestul Transilvaniei.

Revenirea stăpînirii bizantine la Dunărea de Jos, după anul 971, a condiționat și restabilirea vechii jurisdicții a Patriarhiei Ecumenice peste regiunea Sciției Mici și astfel cînd împăratul Vasile II a organizat Arhiepiscopia Ohridei, în 1018 pentru partea vestică a Balcanilor recuceriti, organizînd și eparhii pentru „valahi” (români), și pentru partea estică a regiunii, între mare și Dunăre, vechea Sciție Mică, a organizat o Mitropolie, cu îndrumarea Patriarhiei Ecumenice, pentru că este cunoscut faptul că acolo unde se instala sau se reinstala stăpînirea bizantină, venea și Patriarhia Ecumenică cu stabilirea sau restabilirea jurisdicției printr-o Mitropolie proprie.

Dar nu este cunoscută numirea acestei Mitropolii. Totuși poate fi pe drept cuvînt localizată în această Sciție Mică, pentru locuitorii numiți de Bizanț „ausoni, celți” sau altfel.

Dar condițiile istorice au devenit iar tulburi, așa că sediul mitropoliei se retrage mai în sud de Dunărea nordică și astfel își face apariția „Mitropolia sau Arhiepiscopia Vicinei” pe la 1249. Sediul

ei este precizat între Tulcea și Isaccea-Măcin, poate la Niculițel. Dar nu avea episcopi sufragani. Era deci acum o Mitropolie pentru români, de la Mare pînă la Carpați și dincolo de ei spre Transilvania.

În aceste împrejurări voievodul Nicolae Alexandru Basarab a cerut Patriarhiei Ecumenice ca să-l mute cu sediul cu tot pe mitropolitul Vicinei în capitala țării, căci și așa această mitropolie își întindea jurisdicția peste aceste regiuni. În 1359 Patriarhia încuviințează această „mutare” și astfel mitropolitul Iachint s-a stabilit oficial la Curtea de Argeș. În consecință, Mitropolia „Ungrovlahiei” își întindea jurisdicția „pînă la Mare”, de pe timpul voievodului Mircea cel Bătrîn, ca „Mitropolia Țării Românești”, în care se includea și „țara lui Dobrotici”, valahul, adică Dobrogea cu Tomisul-Constanța.

Bucuria însă fu de scurtă durată, căci venirea stăpînirii otomane peste Bulgaria și Dobrogea a stricat buna rînduială eparhială și în Dobrogea.

Abia dobîndirea independenței față de Turcia, în 1877, și dobîndirea autocefaliei Bisericii Ortodoxe Române în 1885, din partea Patriarhiei Ecumenice, a oferit prilejul să fie restabilită „episcopia Constanței”, după constituirea statului național al României din 1918, și apoi ridicarea Mitropoliei României la rang de Patriarhie, în 1925.

De aceea actul din 16 octombrie 1975, al Sfîntului Sinod al Patriarhiei Ortodoxe Române, deodată cu reînființarea sediului vlădicesc de la Alba Iulia, prin proclamarea „Arhiepiscopiei Tomisului și a Dunării de Jos”, se leagă de vechile tradiții locale, legate de Arhiepiscopia Tomisului din sec. VI, de Mitropolia Celținei și cea a Vicinei din sec. XI—XIV, ca o restituire integrală a adevărului istoric a continuității și permanenței românești pe aceste străvechi meleaguri.

Dar pentru aceasta a fost nevoie de condiții deosebite istorice, pe care acum le crează înflorirea Patriei iubite, în chipul „Republicii Socialiste România”.

Prof. M. Șesan

Deschiderea noului an universitar 1975—1976 la Institutul Teologic din Sibiu

Ziua de 19 octombrie 1975 a marcat deschiderea festivă a unui nou an de muncă la Institutul Teologic din Sibiu. Dimineața, în Catedrala mitropolitană, a fost săvîrșită Sf. Liturghie arhierescă de către P. S. Episcop-vicar Emilian Rășinăreanu, înconjurat de un sobor de părinți profesori și preoți catedrali, în prezența I. P. S. Dr. Nicolae Mladin, Mitropolitul Ardealului, și a I. P. S. Dr. Nicolae Corneanu, Mitropolitul Banatului. La sfîrșitul Sf. Liturghii a fost rostită rugăciunea de invocare a ajutorului lui Dumnezeu asupra profesorilor, studenților și ostenitorilor Institutului Teologic, în noul an universitar.

A urmat apoi, în Aula Institutului Teologic, în prezența Înălților Ierarhi, a profesorilor și studenților, festivitatea de deschidere. În cuvîntul său, P. C. rector I. Todoran a numit festivitatea

drept o sărbătoare a tinereții, pentru că imensa majoritate a membrilor Institutului sînt reprezentanți ai generației tinere. Sîntem bucuroși și mîndri — a spus părintele rector — de tineretul întregii României care lucrează sub înțeleaptă îndrumare la formarea unei vieți noi fericite, care întotdeauna a avut nădejdea vremurilor de astăzi.

Urări de bine la început de nou an academic au fost adresate, în numele ramurei evanghelice Sibiu a Institutului Teologic Unic Protestant din Cluj-Napoca, de către d-l Conf. Hermann Piters.

În cuvîntul rostit, I. P. S. Sa Dr. Nicolae Corneanu, Mitropolitul Banatului, a subliniat faptul că o nouă activitate la Institutul Teologic din

(Continuare în pag. 4)

Festivitățile semicentenarului Patriarhiei Române și împlinirii a 90 ani de la recunoașterea autocefaliei Bisericii Ortodoxe Române

(Urmare din pag. 1)

— fiind prezent însuși Sanctitatea Sa Patriarhul Pimen al Moscovei și al întregii Rusii — Biserica Ortodoxă Sîrbă, Biserica Ortodoxă Bulgară — fiind prezent Prea Fericitul Patriarh Maxim al Bulgariei — Biserica Ortodoxă din Cipru, Biserica Ortodoxă din Grecia, Biserica Ortodoxă din Polonia, Biserica Ortodoxă din Finlanda, apoi reprezentanții Bisericilor Vechi-Orientale: Armeană, Coptă și Siriană din India de Sud, reprezentanți ai Secretariatului pentru unitatea creștinilor, al Bisericii Romano-Catolice în frunte cu Cardinalul Willebunds, ai Bisericii Vechilor Catolici, ai Bisericii Anglicane și ai organizațiilor internaționale creștine: Consiliul Eumenic al Bisericilor și Conferința Bisericilor Europene. Au fost prezenți, de asemenea, reprezentanții Bisericilor creștine și ai cul-

taților. S-au rostit cuvîntări de salut din partea delegațiilor care nu au luat cuvîntul în sala sinodală.

După amiază, au avut loc prezentări individuale ale delegațiilor Bisericilor străine la Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian.

Duminică, 2 noiembrie 1975, a avut loc, în biserica Sf. Spiridon din București, săvîrșirea Sf. Liturghii de către Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian, Sanctitatea Sa Patriarhul Pimen al Moscovei și al întregii Rusii, Prea Fericitul Patriarh Maxim al Bulgariei și conducătorii delegațiilor Bisericii Ortodoxe Surori, împreună cu preoți și diaconi români și străini.

Semnificația celor patru evenimente bisericești a fost subliniată în biserică de Î.P.S. Mitropolit Teoctist al Olteniei.

teologic, dirijată de lector diac. Nicu Moldoveanu, și a Patriarhiei, dirijată de prof. N. Lungu și pr. I. Cîrstoiu.

Între 5—8 noiembrie o serie de delegații străine au făcut vizite neoficiale în diferite eparhii ale Bisericii Ortodoxe Române.

Sîmbătă, 8 noiembrie, Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian și o parte din oaspeții străini, s-au deplasat la Constanța, pentru ceremoniile ridicării Episcopiei Dunării de Jos la rang de Arhiepiscopie cu titulatura de „Arhiepiscopia Tomisului și a Dunării de Jos”, a ridicării P.S. Episcop Dr. Antim Nica la rangul de Arhiepiscop al Tomisului și Dunării de Jos și a hirotoniei noului episcop-vicar, Epifanie Tomitanul.

Înălții oaspeți au vizitat litoralul românesc, apoi la ora 18 a avut loc în catedrala din Constanța mărturisirea publică a credinței de către noul ales Episcop-vicar, Epifanie Tomitanul, în fața P.S. Episcop Dr. Vasile Coman al Oradiei, a P.S. Episcop Dr. Antonie Ploieșteanul, vicar patriarhal, și a părinților consilieri patriarhali, Constantin Pîrvu și Dumitru Soare.

Duminică, 9 noiembrie, a avut loc Sf. Liturghie în catedrala din Constanța, în timpul căreia P. Cuv. arhimandrit Epifanie Norocel, starețul Mănăstirii Neamț, a fost hirotonit episcop de Î.P.S. Arhiepiscop Dr. Antim Nica, P.S. Episcop Dr. Vasile Coman al Oradiei și P.S. Episcop Dr. Antonie Ploieșteanul, vicar patriarhal. P.S. Epifanie a rostit o cuvîntare.

În continuare, P.S. Episcop Dr. Antonie Ploieșteanul, vicar patriarhal, a dat citire Actului sinodal de ridicare a Episcopiei Dunării de Jos la rangul de Arhiepiscopie cu titulatura „Arhiepiscopia Tomisului și a Dunării de Jos” și a ridicării P.S. Episcop Dr. Antim Nica al Dunării de Jos la rangul de Arhiepiscop. Î.P.S. Sa a rostit o cuvîntare.

A fost de față Dl. Gheorghe Nenciu, Conducătorul Departamentului Cultelor.

A urmat un dîneu oficial, la care au luat parte invitații din țară și din străinătate și reprezentanți ai autorităților locale.

Seara, Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian și o parte a oaspeților s-au întors la București cu trenul.

Luni, 10 noiembrie, Arhiepiscopia Tomisului și Dunării de Jos a invitat participanții la festivități care au rămas la Constanța să facă o vizită la unele mănăstiri și biserici din cuprinsul Arhiepiscopiei ca: Basarabi, Celic-Dere, Niculițel și Cocoșu, unde se păstrează din 1973 moaștele martirilor Zotikos, Attalos, Kamassis și Philippos, descoperite la Niculițel în 1971.

Menționăm că aceste mari evenimente din istoria Bisericii noastre au fost subliniate și la centrele eparhiale, la școlile de învățămînt teologic, la conferințele preoțești de orientare din luna noiembrie și la parohii. Astfel, **Duminică, 2 noiembrie 1975**, în toate bisericile din Patriarhia noastră, după Sf. Liturghie s-a oficiat un Te-Deum de mulțumire lui Dumnezeu pentru toate binefacerile revărsate asupra Bisericii și Patriei noastre, iar C. preoți au vorbit credincioșilor despre cele două importante evenimente, relatate pe scurt în cele de mai sus.

În catedrala metropolitană de la Sibiu a vorbit P. C. prof. M. Șesan, iar după Sf. Liturghie, în aula Institutului Teologic Universitar din Sibiu, a avut loc o festivitate la care au participat: P. C. consilieri și alți salariați de la Centrul arhiepiscopesc, P. C. profesori și studenți teologi.

În cadrul acesteia, P. C. prof. Dr. Mircea Păcurariu a făcut o amplă expunere asupra evenimentelor despre care relatăm, iar corul studenților teologi, sub conducerea P. C. asistent I. Popescu, a executat un reușit program de compoziții bisericești și patriotice.

Festivitățile semicentenarului Patriarhiei Române și aniversării a 90 ani de la recunoașterea autocefaliei Bisericii Ortodoxe Române au constituit un prilej pentru afirmarea Bisericii noastre strămoșești și o nouă confirmare a prestigiului de care ea se bucură în lumea ortodoxă și creștină în general.

T. R.

P. F. Părinte Patriarh Justinian înconjurat de Înalți Ierarhi și alți oaspeți participanți la festivitățile din noiembrie 1975

telor religioase din R. S. România, parohii comunităților ortodoxe române de peste hotare și alți invitați.

Programul festiv a început **sîmbătă, 1 noiembrie 1975**, printr-o Sf. Liturghie săvîrșită în catedrala patriarhală din București de P.S. Episcop-vicar Roman Ialomîțeanul, împreună cu un sobor de preoți și diaconi. La ora 9, în prezența membrilor Sf. Sinod și a oaspeților, P.S. Episcop Dr. Antonie Ploieșteanul, vicar patriarhal, a săvîrșit un Te-Deum. A urmat apoi, în palatul patriarhal, ședința solemnă a Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, prezidată de Prea Fericitul Patriarh Justinian, la care au luat parte membrii Sf. Sinod, oaspeții de peste hotare, reprezentanții autorităților de stat în frunte cu Dl. Gheorghe Nenciu, Conducătorul Departamentului Cultelor, conducătorii cultelor din țara noastră, rectorii și prorectorii Institutelor Teologice ale Bisericii noastre, părinții consilieri patriarhali, reprezentanții presei centrale bisericești și alți invitați.

Cuvîntul de deschidere a fost rostit de Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian, care a făcut o prezentare a celor patru mari evenimente bisericești și a mulțumit distinșilor oaspeți pentru participare.

Cuvîntarea festivă, în numele Sf. Sinod, a fost rostită de Î.P.S. Dr. Justin Moiescu, Mitropolitul Moldovei și Sucevei, care, axat pe documente istorice, a dezvoltat tema celor patru mari evenimente bisericești, încadrîndu-le în contextul realităților românești ale perioadelor respective.

În continuare, P.S. Episcop Dr. Antonie Ploieșteanul, vicar patriarhal, secretarul Sf. Sinod, a dat citire Actului sinodal de aniversare, care a fost apoi semnat de către membrii Sf. Sinod și invitați.

Au urmat cuvîntări de salut din partea delegațiilor diferitelor Biserici, respectînd ordinea canonică tradițională.

Apoi a luat cuvîntul Domnul Gheorghe Nenciu, Conducătorul Departamentului Cultelor.

Cuvîntul de încheiere a fost rostit de Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian.

A avut loc, apoi, masa oficială oferită de Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian în cinstea invi-

Au rostit apoi cuvîntări Sanctitatea Sa Patriarhul Pimen al Moscovei și al întregii Rusii și Prea Fericitul Patriarh Maxim al Bulgariei, care, ca și conducătorii celorlalte delegații, au oferit daruri Prea Fericitului Patriarh Justinian.

A urmat o masă oficială oferită de Departamentul Cultelor la Hotelul „Athéné Palace” din Capitală, în cinstea invitaților la festivități, în timpul căreia a luat cuvîntul Î.P.S. Dr. Nicolae Corneanu, Mitropolitul Banatului, și alți invitați.

După amiază au avut loc vizite separate ale diferitelor delegații bisericești la Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian.

Luni, 3 noiembrie, Patriarhia Română a organizat pentru oaspeții străini și ceilalți invitați o excursie cu mașinile la Curtea de Argeș. Aici s-a vizitat mai întîi biserica domnească (sec. XIV), apoi mănăstirea lui Neagoie Basarab (sec. XVI), unde oaspeții au fost întîmpinați de profesorii și elevii Seminarului de la Curtea de Argeș. Corul elevilor seminariști, dirijat de pr. prof. V. Frangulea, după vizitarea mănăstirii, a prezentat un scurt program de imne religioase și patriotice. P. C. pr. director I. Negruțiu a rostit o cuvîntare, la care a răspuns P. F. Părinte Patriarh Maxim al Bulgariei.

A urmat o masă oficială oferită de Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian în onoarea oaspeților, la care au participat și reprezentanți ai autorităților locale. S-au rostit toasturi. După amiază oaspeții s-au întors la București.

Marti, 4 noiembrie, oaspeții au vizitat așezămintele centrale ale Patriarhiei Române: Tipografia Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, Atelierele de la Schitul Maicilor, Mănăstirea Antim (biserica monument-istoric, Palatul Sf. Sinod, Biblioteca și muzeul), apoi Seminarul teologic din București, unde au admirat biserica Radu Vodă, paraclisul Seminarului, fiind salutați de P. C. pr. prof. I. Ionescu, directorul Seminarului. Din partea oaspeților a răspuns Î.P.S. Mitropolit Meliton, exarhul Patriarhiei Ecumenice pentru Europa Centrală și Occidentală.

În după amiază aceleiași zile a avut loc la Institutul teologic din București un concert festiv, în cinstea oaspeților, prezentat de cele trei corale: a preoților, dirijată de pr. Delcea; a Institutului

I N F O R M A T I I

● Între 5—7 septembrie 1975 la Stockholm (Suedia) s-au desfășurat festivitățile prilejuate de împlinirea unei jumătăți de secol de la Conferința ecumenică Life and Work Movement.

La aceste serbări aniversare a participat și o delegație a Bisericii noastre, condusă de P. S. Episcop-vicar patriarhal Dr. Antonie Ploieșteanul. Din delegație a făcut parte și P. C. prof. Dr. Grigorie Marcu de la Institutul Teologic Universitar din Sibiu.

● Luni, 8 septembrie 1975, sărbătoarea Nașterii Maicii Domnului, P. S. Episcop Vasile al Oradiei a săvârșit slujba de binecuvântare a lucrărilor de înnoire a bisericii din parohia Chendrea, prot. Zalău, care în ultimii doi ani a fost îmbrăcată în haină nouă, atât în exterior cât și în interior.

● Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a primit, în 11 septembrie 1975, vizita doamnei Muriel S. Webb, director al Comisiei de întraajutorare din Consiliul Ecumenic al Bisericilor de la Geneva, însoțită de d-șoara Lois Meyhoffer, de la aceeași comisie.

Au participat P. S. Episcop-vicar Emilian și P. C. pr. F. Costea, secretar eparhial.

D-na M. Webb a mărturisit că vine pentru prima dată în România spre a cunoaște realitățile bisericești de la noi, interesându-se de daunele provocate de inundațiile din anul acesta.

Î. P. S. Mitropolit Nicolae le-a dat explicațiile convenite, vorbindu-le totodată despre unele aspecte ale istoriei Bisericii ortodoxe din Transilvania și despre manifestările ecumeniste din țara noastră.

La plecare, vizitatoarele și-au exprimat bucuria și mulțumirea că au avut prilejul să cunoască aspecte ale Mitropoliei ortodoxe române din Sibiu.

● Prăznuirea Sfântului Iosif cel Nou de la Partoș, Mitropolitul Timișoarei de acum trei veacuri, în acest an s-a desfășurat după tipicul îndătinat: În Duminică premergătoare, 7 septembrie 1975, la sfârșitul vecerniei corul catedralei mitropolitane a executat „Oratoriul Sfântului Iosif cel Nou”, compus de maestrul Filaret Barbu.

Duminică, 14 septembrie, sărbătoarea Înălțării Sfintei Cruci, racla cu moaștele Sfântului Ierarh purtată de slujitorii altarului după înconjurarea bisericii a fost așezată pe solee, prin fața ei perindându-se cei prezenți.

În ziua praznicului, 15 septembrie, s-a săvârșit Sf. Liturghie. În seara zilei s-a săvârșit acatistul sfântului, după care sfințele sale moaște au fost reasezate la locul rezervat din naosul catedralei. Piesa corală intitulată „Recviem” și închinată Sfântului Iosif, lucrare a compozitorului Filaret Barbu, a fost cu multă măiestrie interpretată de corul catedralei mitropolitane, condus de dirijorul Aurel Ciobanu, și ascultată cu mult interes de credincioșii prezenți în catedrală.

● Duminică, 21 septembrie 1975, P. S. Episcop Vasile al Oradiei a săvârșit sfințirea bisericii din parohia Someș-Odorhei, protopopiatul Zalău, județul Sălaj, recent restaurată și împodobită cu o frumoasă pictură. Pentru merite pastorale deosebite și pentru strădania întru pictarea bisericii, tânărul preot Aurel Pușcaș a fost distins cu rangul de „iconom”.

● Duminică, 28 septembrie 1975, P. S. Sa a oficiat sfințirea bisericii din filiala Dacia, aparținătoare de parohia Boghiș, protopopiatul Carei. Preotul paroh Lucian Augustin, pentru prodigioasă activitate pastorală și pentru restaurarea bisericilor din materă și filie, a fost distins cu rangul de „iconom-stavrofor”.

● Duminică, 5 octombrie 1975, P. S. Vasile a săvârșit sfințirea bisericii din filia Șoimuș, aparținătoare de parohia Cuceu, prot. Zalău, recent împodobită cu o foarte reușită pictură în stil neobizantin, în tempera, de către pictorul Nicolae Popa, și prin strădania parohului, P. C. arhim. Navratie Ghindea.

● Duminică, 5 octombrie 1975, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a săvârșit binecuvântarea bisericii Sf. Nicolae din Zărnești, prot. Brașov, însoțit fiind de la Sibiu de P. C. vicar Traian Belășcu, P. C. prof. Milan Șesan, P. C. arhidiaconi Iosif Bolog și C. Voicu, cuvânt de bun venit rostind P. C. prot. Z. Moșoiu (Brașov).

În timpul Sf. Liturghii a fost hirotonit întru diacon licențiatul în teologie Vasile Neghină.

Predica zilei a fost rostită de P. C. prof. M. Șesan, iar P. C. vicar Traian Belășcu a vorbit despre jertfelnicia credincioșilor.

C. pr. V. Runceanu, parohul local, a făcut o dare de seamă asupra parohiei Sf. Nicolae din Zărnești. A vorbit de asemenea P. C. pr. Constantin Dirjan (Zărnești).

La timpul potrivit P. C. pr. Virgil Runceanu a fost distins cu rangul de iconom-stavrofor, iar cu rangul de iconomi C. preoți: C. Dirjan și Ioan Dumitru. Membrii epitropiei bisericii au fost distinși cu diplome.

Cuvânt de învățătură a rostit apoi Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, care a vorbit despre hramul bisericii, despre viața de familie, despre rolul Bisericii Ortodoxe Române în trecutul poporului nostru și despre aportul pe care-l aduce Biserica noastră la sprijinirea năzuințelor spre mai bine ale poporului.

● Duminică, 12 octombrie 1975, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, însoțit de P. C. Tr. Belășcu, vicar arhiepiscopesc, P. C. arhid. prof. I. Zăgreanu, P. C. pr. F. Costea, secretar arhiepiscopesc, și P. C. arhid. stavr. Iosif Bolog, a sfințit biserica din parohia Hărman, prot. Brașov, după ce a fost îmbrăcată într-o frumoasă haină picturală.

În cadrul Sf. Liturghii, la momentul potrivit, a fost hirotonit C. diac. Ion Peană întru preot pe seama parohiei Orlat, prot. Sibiu. La priceasnă a predicat, explicând Evanghelia zilei, P. C. arhid. prof. I. Zăgreanu. La sfârșitul Sf. Liturghii a vorbit P. C. Tr. Belășcu, vicar arhiepiscopesc.

În continuare a vorbit C. pr. paroh Gh. Grindu, despre istoricul parohiei și al bisericii.

La acest eveniment însemnat al parohiei Hărman, a participat d-l pastor ev. lut. Knall Baltur, care a vorbit în numele credincioșilor evanghelici din această localitate.

Șirul cuvântărilor a fost încheiat de Î. P. S. Mitropolit Nicolae, care a elogiat vrednicia preotului paroh și a bunilor credincioși. Prin înfrumusețarea acestei biserici, ei au dovedit că sînt la înălțimea chemărilor Evangheliei Domnului și ale Bisericii strămoșești.

La sfârșit s-au acordat distincții și au fost hirotesii întru iconomi stavr. P. C. preoți Nicodim Belea (Brașov-Blumăna II) și Nicolae Frateș (Prejmer II) și întru iconom C. pr. paroh Gh. Grindu.

● Duminică, 12 octombrie 1975, a avut loc resfințirea bisericii din parohia Mănăstireni, prot. Cluj, săvârșită de Î. P. S. Arhiepiscop Teofil al Vadului, Feleacului și Clujului.

Î. P. S. Sa înconjurat de un sobor de preoți, în frunte cu P. C. păr. vicar administrativ Onisie Moraru, a săvârșit slujba resfințirii bisericii, restaurată și pictată de prof. Coriolan Munteanu, prin jertfelnicia bunilor credincioși — care au edificat și o casă parohială în stil brîncovenesc — îndrumați și păstoriți de zelosul și harnicul părinte Virgil Popa, distins cu rangul de iconom-stavrofor.

La sfârșitul Sf. Liturghii, Î. P. S. Arhiepiscop Teofil a predicat credincioșilor prezenți despre: „Păcatul de moarte și Sf. Taină a Pocăinței”.

Răspunsurile au fost date de corul bisericii. Au fost de față și invitați între care și pastorul reformat Nagy Martin, însoțit de credincioși ai bisericii reformate locale.

În după amiaza aceleiași zile, Î. P. S. Sa a vizitat biserica ortodoxă română din parohia Măneșturu Român și pe parohul acesteia, Micu Ștefan.

De asemeni a răspuns dorinței bisericii reformate din Mănăstireni și a pastorului Nagy Martin, vizitându-le locașul de cult.

● În cursul lunii octombrie 1975, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului a poposit la sfîntul așezămînt de la Călugăra, prot. Oravița, în ziua hramului, Acoperămîntul Maicii Domnului, la 1 octombrie, unde Î. P. S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie.

Duminică, 12 octombrie, la parohia Valeadeni, prot. Reșița, înaltul Ierarh a săvârșit binecuvîntarea lucrărilor de reparare a bisericii, după care a urmat Sf. Liturghie.

Duminică, 26 octombrie 1975, au fost cercetate două parohii din prot. Oravița. În dimineața zilei parohia Vrani unde s-a săvârșit slujba de binecuvîntare a bisericii recent înnoite, urmată de Sf. Liturghie, iar după amiaza zilei parohia Mercina unde Chiriarhul a slujit vecernia.

Cu toate aceste prilejuri, întîistătătorul Mitropoliei Banatului a rostit cuvînt de învățătură ortodoxă pentru credincioși, ca și de laudă pentru rîvna oglindită în împodobirea sfințelor biserici. Pretutindeni a fost întîmpinat cu bucurie sufletească și mărturie de filial devotament.

Ședință a Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române

În 16 octombrie 1975 a avut loc la București, sub președinția Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian, ședința Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române. La această sesiune Sfîntul Sinod a hotărît:

1. Reînființarea Episcopiei Alba Iuliei, ca episcopie sufragana a Mitropoliei Ardealului;

2. Ridicarea Episcopiei Dunării de Jos la rangul de Arhiepiscopie cu titulatura de „Arhiepiscopia Tomisului și Dunării de Jos”, cu reședința pentru arhiepiscop la Galați, iar pentru episcop-vicar la Constanța;

3. Alegerea P. S. Gherasim Constanțeanul în postul de arhieru-vicar al Episcopiei Rîmnicului și Argeșului, cu titulatura de „Piteșteanul”;

4. Alegerea P. Cuv. arhimandrit Veniamin Nicolae, stareșul Mănăstirii Căldărușani, în postul de arhieru-vicar al Episcopiei Buzăului și acordarea rangului de arhieru, cu titlu de „Rîmniceanul”;

5. Acordarea rangului de Arhiepiscop al Arhiepiscopiei Tomisului și Dunării de Jos, P. S. Episcop Antim Nica;

6. Alegerea P. Cuv. arhimandrit Epifanie Norocel, stareșul Mănăstirii Neamț, în postul de episcop-vicar al Arhiepiscopiei Tomisului și Dunării de Jos și ridicarea sa la treapta de arhieru cu titlul de „Tomitanul”.

Deschiderea noului an ...

(Urmare din pag. 2)

Sibiu coincide cu începutul pus unor noi eparhii în Biserica noastră: restaurarea istoricei eparhii de la Alba Iulia și reactivarea vechiului centru bisericesc de la Tomis (Constanța). Ceea ce a înregistrat în istoria ei Biserica Ortodoxă Română în aceste zile trebuie să se reflecte și în tot ceea ce se face la Institutul Teologic din Sibiu. Reluarea firului istoric întrerupt acum cîteva veacuri la Alba Iulia, acolo unde Mihai Viteazul a proclamat unirea politică a tuturor provinciilor românești cît și restabilirea centrului episcopal de la Tomis constituie un indiciu că cele mai bune tradiții trebuie continuat. Aceste două fapte care îmbogățesc sfîrșitul anului 1975 trebuie să fie ca o amprentă care să domine preocupările și activitățile din Institutul Teologic în anul care se începe. Acestea ne obligă la recunoștința, la atitudine înalt patriotică, iar Institutul Teologic are datoria de a crește, pe cei care au venit aici, în duhul celei mai autentice Ortodoxii și al celui mai înalt patriotism.

În încheiere, a luat cuvîntul Î. P. S. Sa Dr. Nicolae Mladin, Mitropolitul Ardealului, care a spus că întotdeauna în istoria poporului nostru credința și Patria s-au împletit și aceasta ne-a dat imboldul să ne dezvoltăm și să ajungem la nivelul la care am ajuns. Cele două lucruri care ne vin din trecut pot fi concentrate în noțiunile de *continuitate* și de *unitate*. Continuitatea noastră are cinci mii de ani dar tot atîta are și unitatea noastră pentru că dacii, deși împărțiți în mai multe triburi, au fost totuși una. Unitatea poporului român s-a împletit și în secolele următoare și a rămas nezdruccinată întrucît Carpații n-au fost o linie despărțitoare ci de unire. În această unitate s-au integrat și celelalte naționalități conlocuitoare care au venit mai tîrziu pe aceste plaiuri și au fost primite cu dragoste de poporul nostru și s-au putut dezvolta în conformitate cu specificul lor. Î. P. S. Mitropolit Nicolae a adus apoi omagii Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române în frunte cu P. F. Părinte Patriarh Justinian, conducătorilor Patriei noastre, care s-au identificat cu întreaga lor ființă cu istoria și viața poporului nostru și ne conduc spre ținte din ce în ce mai luminoase.

Corul studenților Institutului Teologic a interpretat un program de cîntece religioase și patriotice.

A. J.